

Livet er hellig: Forby drapsroboter!

Uttalelse fra Mellomkirkelig råd, 10. mars 2020

Norge bør ta en lederrolle for å jobbe frem et preventivt forbud mot autonome våpen og bør heller ikke tillate utvikling eller produksjon av slike våpensystem i Norge.

«Krigføring med roboter er en krenkelse av menneskelig verdighet og av livets hellighet» heter det i en uttalelse som Kirkenes verdensråd sto bak sammen med en rekke andre kristne og andre religiøse organisasjoner i 2015. Siden den gang har den teknologiske utviklingen ført oss nærmere en virkelighet hvor autonome våpen, også kalt drapsroboter, tar den siste avgjørelsen om å angripe et militært mål.

Autonome våpen representerer et vannskille innenfor den militær-teknologiske utviklingen. Vi snakker om en helt ny type våpen, som stiller oss overfor etiske utfordringer av en ny karakter. I bunn og grunn handler dette om vi er villige til å overlate beslutninger om liv og død fra menneskers hender til maskiner.

Autonome våpen peker ut og angriper militære mål uten meningsfull menneskelig kontroll, ut fra valg som er programmert inn på forhånd. I teorien vil dette kunne minimere sjansene for menneskelige feil, forbedre presisjon og minimere både egne tap og sivile tap hos motstanderen. Men ved å overlate valget om å angripe til en maskin, gir man fra seg muligheten for å gjøre strategiske og etiske vurderinger som bare et menneske kan gjøre. I en krigføring med autonome våpen eksisterer ikke muligheten for tilbakekalling.

Den internasjonale humanitærretten er ikke utviklet for en virkelighet med autonome våpen. Forsvarere av autonome våpensystem støtter seg til at humanitærretten vil kunne utvikles for å håndtere utfordringene som de nye våpnene stiller oss overfor. Men dette er en teoretisk forutsetning, som vi i beste fall kan håpe på. Helautonome våpen utfordrer helt grunnleggende internasjonale normer og risikerer å gjøre dem irrelevante.

Idet et helautonomt våpen er tatt i bruk og sivile er drept eller skadet, reises spørsmålet om hvem som skal holdes ansvarlig. Et våpen kan ikke ta ansvar, angre eller blir straffet. Jo lengre avgjørelsen om det konkrete angrepet fjernes fra et menneskes beslutning, jo vanskeligere blir det også å holde mennesker ansvarlig.

Etter at en krig eller voldelig konflikt har tatt slutt, må det alltid være et mål å jobbe mot en form for fremtidig forsoning mellom partene som har vært i krig. Men hvordan forsones man med en robot? Der ansvar ikke kan fordeles, blir også en fremtidig forsoning umuliggjort. Slik legges en enda tyngre bør på mennesker som har opplevd vold og ødeleggelse.

Autonome våpensystem er en trussel mot menneskelig verdighet, mot livet og mot en verden med et minimum av felles spilleregler, også i krig. Mellomkirkelig råd mener derfor at utvikling, produksjon og bruk av autonome våpen må forbys.